

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ОДЕСЬКІ ГРУДНЕВІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАНЯ:
ПРИВАТНЕ ПРАВО, ЯК КОНЦЕПТ
В УМОВАХ ВІЙНИ:
ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції

*Одеса,
12 грудня 2024 року*

Одеса
Фенікс
2024

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонов*,
докторки юридичних наук, професорки *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професорка;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени оргкомітету Всеукраїнської наукової конференції:

Андронов Ігор – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Подцерковний Олег – д.ю.н., зав. кафедри господарського права та процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Харитонов Олена – д.ю.н., зав. кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Харитонов Тетяна – д.ю.н., зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Мінченко Райса – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Бабич Ірина – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Берназ-Лукавецька Олена – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Матійко Микола – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Орзіх Юрій – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Шамота Олександр – асистент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія»;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2024 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонов, д.ю.н., проф. І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 318 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-40-5

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем цивільного права та процесу, господарського права і процесу, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсового права та інших галузей приватного права, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 12 грудня 2024 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.1 : 341.9“364” (477)

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

НА ПОЧАТКУ НАУКОВОГО ШЛЯХУ
ПРОБЛЕМИ АГРАРНОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО
ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

<i>Кушнір Олександр Олександрович,</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	292
<i>Мурашева Катерина Віталіївна,</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ, ЩО ЗАЛИШИЛИСЯ У КОЛЕКТИВНІЙ ВЛАСНОСТІ.....	296
<i>Родрігес Лілія Фаб'янівна,</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	299

НА ПОЧАТКУ НАУКОВОГО ШЛЯХУ
ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, НОТАРІАЛЬНОГО
ТА ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ

<i>Куліченко Аліна Василівна</i> ВИЗНАННЯ ОСОБИ БЕЗВІСТІ ВІДСУТНЬОЮ ТА ОГОЛОШЕННЯ ПОМЕРЛОЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	303
<i>Левшина Єлизавета</i> РОЗГЛЯД СУДАМИ СПРАВ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ У ВІДВІДУВАННІ ГРАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА УЧАСТІ В АЗАРТНИХ ІГРАХ.....	307
<i>Циник Анастасія Іванівна, Якимцов Владислав Русланович,</i> ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НАРОДЖЕННЯ АБО СМЕРТІ ОСОБИ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	310
<i>Колесниченко Сергій Васильович,</i> ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРІ БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ	313
<i>Кірсанов Олексій Володимирович</i> ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ МЕДИЧНІ КРЕДИТИ	316

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV : станом на 19 жовт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (
3. Стоянова Т. А. Обмеження фізичної особи у відвідуванні гральних закладів та участі в азартних іграх судом на підставі лудоманії. Реформування цивільного процесуального права в умовах інтеграційних процесів в Україні : матер. Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції ім. Ю. С. Червоного, м. Одеса, 18 грудня 2020 р. Одеса : Фенікс, 2020. С. 54–56. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14000>

Циник Анастасія Іванівна, Якимцов Владислав Русланович,

студенти 4 курсу

факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцентка Іліопол І. М.

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НАРОДЖЕННЯ АБО СМЕРТІ ОСОБИ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Стаття 2 Конституції України наголошує на тому, що територія нашої Держави в межах існуючого кордону – цілісна та недоторкана, а отже окупація посягає в першу чергу на державний суверенітет незалежної держави.

Враховуючи те, що Російська Федерація вчиняла та продовжує своїми зусиллями цілеспрямовано скоювати злочини міжнародного масштабу стосовно України та Народу в цілому, виникає ціла низка проблем з боку застосування процесуальних норм.

Саме тому після початку повномасштабного вторгнення введення нових норм так само охопило навіть окреме провадження. Перш за все, до плавного розгляду особливих аспектів необхідно почати з поняття для того, щоб розуміти сенс цієї тематики.

Відповідно до пункту 7 частини 1 статті 1-1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасо-

во окупованій території України» тимчасово окупована Російською Федерацією територія України (тимчасово окупована територія) – це частини території України, в межах яких збройні формування Російської Федерації та окупаційна адміністрація Російської Федерації встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування Російської Федерації встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації Російської Федерації[3].

Ці факти є винятковими, оскільки по-перше такий порядок народження чи смерті особи саме в цьому випадку регулюється окремо від інших фактів статтею 317 Цивільного процесуального кодексу України, а по-друге – специфічна територія України, яка визначена як тимчасово окупована. Також основною особливістю є саме визначення підсудності по таких категоріях справ, а саме: така заява подається до будь-якого місцевого суду України на власний розсуд заявника, незважаючи на те, де він проживає або перебуває на час подання, що прямо передбачено Законом.

Відмінним, зокрема, є обмежене коло заявників, які мають право подавати заяви, згідно із частиною 1 статті 317 Цивільного процесуального кодексу України стосовно:

1) встановлення факту народження – може бути подана батьками або одним з них, їхніми представниками, членами сім'ї, опікуном, піклувальником, особою, яка утримує та виховує дитину, або іншими законними представниками дитини; 2) встановлення факту смерті – може бути подана членами сім'ї померлого, їхніми представниками або іншими заінтересованими особами (якщо встановлення факту смерті особи впливає на їхні права, обов'язки чи законні інтереси) [2].

Заява про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території, аналізуючи статтю 318 Цивільного процесуального кодексу України, повинна містити в собі відомості про причини неможливості або одержання, або відновлення документа, котрий посвідчує такий факт.

Повертаючись до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», а саме у частині 3 статті 9 зазначається, що будь-який акт (рішення, документ), виданий органами та/або особами, передбаченими частиною другою цієї статті, є недійсним і не створює правових наслідків, крім документів, що підтверджують факт народження,

смерті, реєстрації (розірвання) шлюбу особи на тимчасово окупованій території, які додаються до заяви про державну реєстрацію відповідного акта цивільного стану. [3]

А тому можна говорити про те, що заявник у якості причин неможливості одержання такого документа має безліч варіантів аргументування цього, наприклад виїзд з тимчасово окупованої території або прохід гуманітарним коридором чи побоювання в разі звернення до незаконних органів Російської Федерації або її військових формувань з приводу видачі таких документів, оскільки, розуміючи ситуацію, може йти мова про застосування сили, нелюдських поведінь, катувань тощо стосовно заявників.

Наостанок, необхідно підкріпити заяву доказами, які могли б підтвердити факт. Щодо народження особи – це можуть бути, наприклад довідки про перебування дитини в лікувальних закладах, показання свідків присутніх при пологах, електронні докази на пристроях у вигляді фото-, аудіо- чи відеозаписів тощо.

Стосовно встановлення факту смерті особи – речові, письмові докази, пояснення від заявників або інших членів сім'ї чи осіб, які є свідками смерті особи, аудіо- та відеозаписи, скріншоти листування з померлою особою, певні електронні докази у вигляді отримання інформації з відкритих джерел, які доводять факт того, що особа загинула під час ведення бойових дій та інші.

Також, необхідно звернути увагу на те, що статтею 317 Цивільного процесуального кодексу України не врегульовано питання щодо виключення необхідності подачі письмової відмови органом ДРАЦС і суди керувались загальними вимогами розгляду категорій справ про встановлення факту смерті та відмовляли особам у встановленні цього факту [6, с. 324].

Отже, розмежовуючи встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України в окремому провадженні, можна говорити про особливість підсудності, території, кола заявників, доказів, які подаються до заяви, оскільки військова агресія та злочини з боку Російської Федерації створює складнощі в процесуально – правовій системі та здатне впливати на право осіб звертатися до суду. Саме тому створення і розробка схожих норм стосовно навіть інших особливостей під час воєнного стану або врегулювання процесуальних питань стосовно тимчасово окупованих територіях є важливим.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Прийнята на П'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Затверджений Законом України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. Ст. 492.
3. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»: Затверджений від 15.04.2014 року № 1207-VII. року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. Ст. 892.
4. Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану». *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 38. Ст. 509.
5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України затвердженого 08 серпня 2006 року № 545.
6. Ілюпол І. М. Особливості розгляду справ про встановлення факту смерті особи на тимчасово окупованій території України. *Приватне право в умовах війни* : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 15 листопада 2022 р.). Одеса : Фенікс, 2022. С. 321-325.

Колесниченко Сергій Васильович,

аспірант кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРІ БУДІВНИЦТВА АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Будівництво доріг – найважливіша умова розвитку як країни в цілому, так і її регіонів і визначається станом їхньої будівельної бази та наявністю міжгалузевих зв'язків.

Дорожнє будівництво – це складний процес, який потребує ретельного планування, який має не просто вписуватися в плани розвитку регіону, а й випереджати його соціально-економічний розвиток.

Державно-приватне партнерство є формою взаємодії державної влади та представників приватного сектору щодо об'єктів державної та комунальної власності, а також послуг, що виконуються та надаються державними органами, установами та підприємствами. У світі, переважно в країнах Західної Європи ДПП є досить поширеним, і досить перспективним способом залучення приватних інвестицій у різні державні проекти, такі як: розвиток суспільної інфраструктури, особливо